

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 16

92. ÅRGANG

6. SEPTEMBER

1980

LUX ILLUXIT

Olsok 1030–1980

Biskop Schwenzers preken i
Nidarosdomen

St. Olav i Roma

Paven inviterer kristne
familier til Roma!

NORGES EVIGE KONGE

Olav Haraldsson, Norges evige konge! Olav gikk over i historien, som Olav den Hellige, som Norges konge, som seierrikt samlet hele Norge som rike og stat. Den 29. juli 1030 står sentralt i historien om kong Olav. Slaget på Stiklestad var begivenheten som utløste et utall av hendelser omkring kong Olavs person, for allerede året etter ble han helgenkåret i Nidaros og nordmenn forstod og oppfattet seg som ett folk, som én nasjon. På merkelig vis var kong Olavs store nederlag på Stiklestad blitt vendt til seier. Til seier over angst og mørke og hedenskap og ufrihet. Det kristne Norge var blitt født og det kristne Norge kjente seg som en del av den store kristne verden innenfor det store fellesskap som var grunnlagt på klippen.

Den kristne kultur båret av kristenretten stod i århundrer fremover sentralt i Norden. Og store skarer av pilegrimer fra alle kanter av det kristne Europa strømmet ad merkelige veier til Nidaros for å hylde martyren fra Stiklestad som hadde utgydt sitt blod for at lyset kunne skinne og hedenskapets mørke kunne bli erstattet av fremskrittet og friheten

konsentrert omkring forkynnelsen av det kristne evangelium. Gjennom århundrer vandret pilegrimer til fots eller på annen måte til Nidaros for å hylde Hellig Olav og be om forbønn i stort og i smått. I 1980 gjør moderne mennesker det samme. Fra nær og fjern kom de også i år 950 år etter at kong Olav hadde lidt martyrdøden for frihet og rett. —

Kanskje er det litt vanskelig å sammenligne historiens farverike skarer med våre mere eller mindre strømlinjete pilegrimer. Det er kanskje også litt vanskelig å se sammenhengen mellom de ofte fattige mennesker kledt i middelalderens pilegrimsdrakter med en snor om livet og våre moderne velferdsvandrerere, men på den annen side skal man vel være litt forsiktig med å domme. Hver tid har sin uttrykksform, hver tidsalder har sine mennesketyper. Men hvem sier at ikke intensjonen er den samme, uavhengig av det ytre. I den glorverdige middelalder vandret mennesker ad smale stier opp gjennom Nordens land syngende Herrens pris med takksigelse i hjertet over det som var skjedd på Stiklestad med undren i sinn over jærtegn og mirakler. I dag, i 1980 samles en etter våre forhold riktig pen skare, som kanskje med nokså beskjeden røst og mere uformelt og kanskje med en litt fryktsom beven omkring helligdommen i Nidaros for å takke Gud for hans store nåde og de ytre tegn han har latt skje

Olsokjubileet i Trondheim, 1030—1980, 950 år. Det ble en strålende begivenhet. Ikke for katolikker alene, men for enhver som i historiens lys kan skue den levende Gud, og som tror på at mennesket ikke er alene. Fra nær og fjern var man kommet. Katolikker og lutheranere og mange flere, alle overbevist om, at den 29. juli 1030 ble det skapt et nytt Norge.

Den katolske kirke i Norge i særlig

grad konsentrert omkring Trondheim katolske bispedømme hadde lagt et særlig program opp. Den norske kirke, med trønderbispen i spissen hadde gjort seg store anstrengelser for at olavsjubileet skulle bli en markering i dette århundre. — Svenska Kyrkan og erkebispen av Uppsala gjorde sitt til å understreke det menneskelige bevisste i den historiske og den levende Olsoktradisjon i Norden. Og Trondheim kommune, ikke minst, hadde forstått sin oppgave som kulturvert på en måte som bar vitnesbyrd om en meget sterk forståelse for at de historiske verdier har noe å si mennesker i 1980. — Hele Olsokopplegget bar vitnesbyrd om, at nok falt kong Olav på Stiklestad, men frukten av hans bestrebelser lever enn den dag i dag.

Svend Aage Rasmussen.

LUX illuxit

Ljoset rann med liv um lande,
ljuset store ljuset sanne,
lovsang verdt og jubelkvad.
Lat oss i vår fagnad sæle
lova Gud med munn og mæle,
kvar ein kristen syngja glad.

Olav drotten vår den sanne,
frå sin kongstol styrde landet
med so sterk og stød ei hand.
Men på æve liv han grunda,
sjeli mot det høge stunda,
upp til livsens fagre land.

I sin kjærleik Kristi fange,
lyfte han i dagar lange
til den Gud han hadde kjær,
folket upp i bøner mange
yr av Kristi ljuve ange,
lyfte han deim or syndug verdt.

Bed for folket du hev vunne,
som i heidendom låg bunde
at me frie upp fær stå
frie ut or daudens fårar
medan bøni ber og bårar,
fram for Herren skrid me då.

OLSOK 1980

En valfart må begynne et sted. Som oftest begynner den på pilegrimenes hjemsted for så å bevege seg langs snirklete veier til valfartsstedet. Dette gjelder i moderne tid såvel som i middelalderen. Imidlertid har man vært klar over, at skulle en valfart i vår tid ha verdi for den enkelte måtte man i noen grad satse på en større eller mindre samling av pilegrimer.

Den katolske Olsok-komité i Trondheim hadde derfor også avsatt noen dager til samling omkring forskjellige temaer som hadde med den hellige Olav å gjøre. Man hadde satset på meget stor frivillighet, idet man pekte på, at det egentlige ved en valfart ikke er undervisning og studier, heller ikke utflukter og underholdning, men den enkeltes konsentrasjon og fordypelse i de evige mysterier.

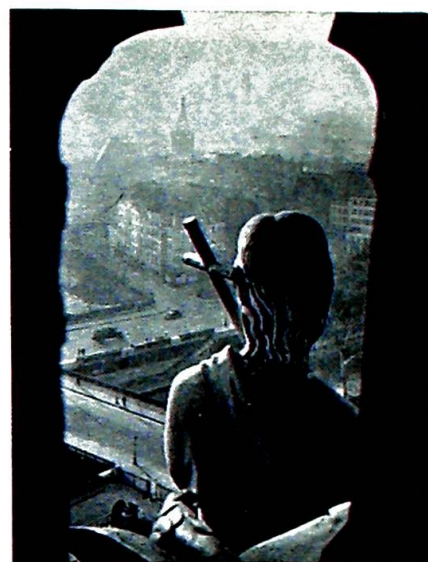
Den katolske valfart ble derfor innledet i meget beskjeden stil torsdag den 24. juli klokken halv åtte om morgenen. En liten skare samlet seg foran kongeporten i Nidarosdomen for deretter å begi seg på vandring rundt den historiske domkirke på samme måte som sikkert utallige pilegrimer i middelalderen har gjort det, bedende sin rosenkrans. Det gikk meget stille for seg, det var beskjedent, knapt bemerkelsesverdig og kanskje nettopp derfor så gripende og riktig. Dette var katolsk tradisjon. Dette var et av de utallige bånd som bevisste katolikker i nåtiden kunne knytte med den gløververdige fortid: å binde en krans av roser til Vår Frues ære for å hylde hennes sønn og si ham takk, fordi han lot lyset skinne også for Norge.

Som katolikk var det vel med litt vemod at man deretter måtte krysse gaten og fortsette sin andakt i den moderne St. Olavskirke i stedet for å kunne feire den hellige messe i den historiske katedral. På den annen side, så måtte man også notere med glede og oppriktighet, at det nettopp var med den historiske domkirke som sentrum, at de største frikirkesamfunn i Trondheim hadde blitt plassert med deres kirker på rad og rekke overfor med Erkebispegården som et usynlig bindeledd: Katolikker, Frelsesarméen, baptistene og misjonsforbundet. Forskjellige og dog en frukt av nettopp det Hellig Olav var med til å formidle, forkynnelsen av evangeliet om den oppstandne frelser.

Samlingsdagene på Singsaker Sommerhotell ble i meget høy grad konsentrert omkring den enkeltes forhold til det åndelige liv, likesom man hadde forstått at moderne mennesker fremfor noen midt i tidens materialistiske kaos spør: Hvem var kong Olav i virkeligheten?

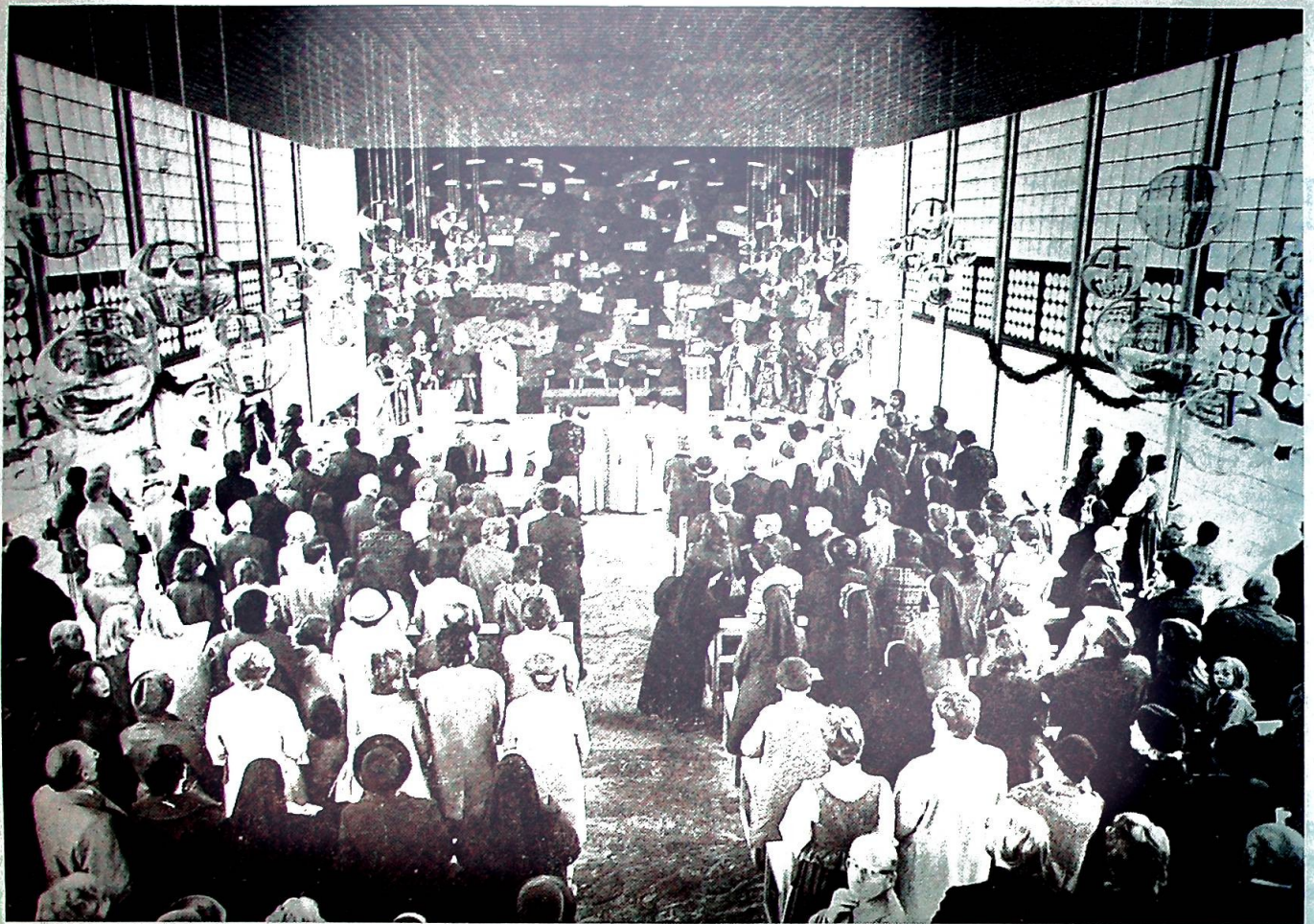
I de dager som var avsatt til fordypelse og studiet av den hellige Olav som konge, martyr, fornyer, osv. var man enige om, at rammen omkring det hele måtte bære preg av, at man her sto på kristen grunn uten at man dog på noen måte ville utelukke, at mennesker som kanskje har et annet forhold til den side av historien også fikk del i sammenkomstene. Samlingsdagene var derfor innrammet av de gamle tidebønner konsentrert om Bibels salmer og ordets forkynnelse men med moderne tilsnitt og dyktig ledet av sognepresten i Levanger, pater Athanasius Kulbach. En nokså vesentlig side av den kristne kultur i form av selvransakelse og -fordypelse omsatt i moderne billedmeditasjon var også et meget vesentlig moment.

Hvem var så den hellige Olav? La oss si det med det samme: det fikk ingen beskjed om ved denne leilighet. Men alene det at moderne mennesker spør om dette viser at man ikke helt godtår den nesten totale avmytologiseringstendens som vår kalde verden av i dag står som eksponent for. Moderne mennesker er klare over, at adskillig av det middelalderens mennesker har overlevert oss, i særlig grad er

preget av den tid som de levde i og de omgivelser som omgav dem. Man forstår i dag noe helt annet og forklarer på en hel annen måte adskillig av det som skjedde for 950 år siden. Men på den annen side, så er man også helt på det rene med, at en forklaring ikke bare er en forklaring, men kan inneholde momenter, som i virkeligheten ikke kan rommes i menneskers hjerne. Og på bakgrunn av det må man vel medgi, at hvor er det godt at det moderne menneske kan spørre, selv om svaret vel neppe kan gi tilfredsstillende.

Seminarene omkring den hellige Olav var lagt opp omkring forelesninger over forskjellige sider ved helgenkongen og hans virksomhet. Dosent Erik Gunnes fra universitetet i Oslo talte om «Hellig Olav, historie eller legende? —» Erik Gunnes fortalte om, hvorledes man kjenner den kirkelige legende om helgenkongen gjennom selvstendig overlevering, mens den på den annen side i høy grad tar sitt utgangspunkt i beretningene som de beskrives i den islandske eddadiktning. Han pekte ennvidere på, hvordan middelalderens nordmenn måtte overbevises om kristendommens sannhet gjennom den religiøse effektivitet. Religionen måtte kunne bevise sin gjennomslagskraft gjennom egen styrke for i det hele tatt å bli godtatt. Det er på dette grunnlag at den kristne kirkes budskap og bøndernes makt finner sammen og til sist blir en maktfaktor. Kirken ser sin fordel i historien om hel-

Den katolske St. Olavs Kirke i Trondheim dannet et naturlig sentrum omkring Olsokfestlighetene.

genkongen og utnytter den både teologisk og politisk til å fremme sine mål. Professor Grethe Authen Blom holdt et meget interessant foredrag om St. Olavs Lov og kom således inn på de gamle norrøne lover og kristenretten.

Også den alltid ivrige Olavsveteran sogneprest Olav Müller kom til å prege den informative side av samlingsdage. Han holdt først et foredrag «Fra viking til helgen» og derpå om emnet «Hellig Olav aktuell i vår tid». Saken er i høy grad aktuell og Olav Müller innledet med å si, at han ville tillate seg å angripe emnet fra en helt annen side enn faghistorikerne, idet det tradisjonelt ikke er til å komme utenom, at beretningene om Hellig Olav har flere sider og kan anskues fra forskjellige synsvinkler. Pater Müller mente, at det var likeså berettiget å se på Olavshistorien ut ifra den folkelige trosoverbevisnings kraft og derigjennom forsøke å tegne et bilde av helgen-

kongen. Han understrekte innledningsvis at det å fornekte Olavsarven i Norge er å fornekte det beste i det norske folk: «Holder vi Olavsarven levende, suger vi næring av en tusenårig kristen og kulturell arv. Den gir oss stødighet og fasthet i vårt kristenliv så vi ikke faller så lett som offer for den første og den beste moteretning i åndslivet.» — «Historien viser oss dessverre store huller, når talen er om Olav den Helliges liv sett under lupen,» fortsatte pater Olav, og ingen har sådan sett rett til å hoppe bukk over vitenskapens berettigede skepsis, men som teolog og St. Olav's trosfelle mente foredragsholderen trass i alt å kunne tillate seg: «... å utfylle profanhistorikerens nøkterne facts og hypoteser med troens intuisjon.» —

Videre i sitt foredrag tok Olav Müller sitt utgangspunkt i Hellig Olav's militante fromhet. Dermed mener han, kristenmenneskets kamp for Kristus mot mørkets makter, og her står man på Evangelietts grunn. Denne militante holdning

er ikke ut ifra pater Müllers mening mulig uten både den indre bønnens vei og i Hellig Olav's tilfelle en ytre reformatorsk vei, som historien viser oss både å kunne være militær brutal og juridisk rettfærdig.

Det finnes tre elementer i Olav's liv, som har blitt blivende verdi og som rager høyt opp over vikingesagaer og jærtegn, nemlig kongens misjonsiver, hans vilje til å håndheve lov og rett og troen på, at det var de kristnes Gud, som gjennom arv ga ham rett til å styre landet... At hele dette måtte føre til konflikt måtte jo være gitt, og Olav Müller fastholder med Snorre Sturlasson, at det i høy grad ble til konflikt ikke minst i kongens indre personlighet.

Hvis man skal trekke linjer fra Olav Haraldsson til vår tids velferdssamfunn så pekte pater Müller på, hvorledes det personlige initiativ, det personlige valg hos det moderne menneske totalt minimaliseres og støter på uttallige hindringer: «Borgere i velstands-Norge kan slippe av langt mer enn i tidligere tider, og dette farger lett over på vårt kristenliv. Vi blir lett sløve vanekristne, som slår oss til ro med en gudstjeneste i ny og ne, noen fromme ord, når situasjonen krever det,

litt indignasjon når prestens dogmatikk er i ytterkanten av bekjennelsen. Vi trives i den kristne ghettoen, fordi den ikke stiller oss overfor krevende utfordringer. Der kan vi vegetere og ha det godt med hverandre. Vår vekst inn i Jesus Kristus stagnerer, fordi vi har gitt avkall på den paulinske rustning som kaller oss til strid og åndens kamp...» — «At kristenlivet er en livslang kamp mot nedbrytende krefter i vårt sinn, er det få som tenker på... Hvor mange er det ikke som har vært en svipptur innom praktiserende kristendom, veiet den kristne tro og funnet den for lett, i stedet for å veie seg selv og finne seg selv for lett på Guds vekt-skal.»

Er så Olav Haraldsson aktuell i vår tid? — Spørsmålet kan etter Olav Müllers mening besvares med et ja, men sett fra forskjellige sider. At kong Olav har noe å si kristne mennesker i dag turde være én ting, men at det verk han satte i gang på mange måter videreføres i nåtiden og neppe helt er avsluttet vitner om at det vesentlige i all kultur er bevegelse i tiden og på tvers av tiden. Pater Müller pekte på, at Hellig Olav rent indirekte kan sies å ha fremmet Europa-tanken og menneskerettighetene. At han så også er den første vi historisk kjenner som har foranlediget den første fredstraktat i Norden tyder vel på, at nettopp det han sto for ikke bare var vikingebra- vader og råhet, men rettsinn og frem- syn.

Olavskulten er avgjort norsk nasjo- nalt betonet, men det må aldri glem- mes at kong Olav var både nordmann og europeer: «Han var selv på høyde med de åndelige, kulturelle og politiske strømninger i Europa. Historiens Olav kan vi godt minnes uten å trekke nisse- luen ned over våre norske hoder.»

Det var uhyre interessante syns- punkter de tre foredragsholdere kom inn på, og skulle disse kunne bidra bare en liten smule til å avdekke per- sonen Olav Haraldsson, så er sam- lingsdagene i Trondheim forut for Olsok 1980 ikke bortkastet. Det er for øvrig meningen at foredragene senere skal utgis i bokform på St. Olav Forlag i Oslo.

S. R.

Den folkelige kristendom lever

Messen feires i middelalderkirken på Byneset.

Kristendommen er en folkelig reli- gion. Dette innebærer i første rekke, at kristendommens grunnelementer er enkle og lette å begripe: Elsk din neste som deg selv! — Tro på Gud og tro på meg! — Der kan nevnes masser av eksempler, og en kommer ikke utenom, at det nettopp var det folkelige ele- ment som samlet undrende skarer om Evangeliets budskap tidene igjennom.

Selve Olavstradisjonen bygger av- gjort på folkelige elementer. Det var jærtegn, undere, helbredelser, histo- rier og legender som utsprang av be- givenhetene omkring Olav Haraldsson. Det er derfor også nærliggende at ju- bileumsvalfarten til Stiklestad og fest- lighetene i Trondheim i mangt og me- get burde bære preg av ekte folkelig- het som i virkeligheten preger denne gamle middelalderlige tradisjon om den Hellige Olav.

Nå er folkelighet jo så mye, og den kan avgjort diskuteres på ulike hold, men der hvor folkeligheten er best, det er når den samles om et felles hoved- innhold, og når mennesker fylkes i tro og ærefrykt.

Et viktig innslag i Olavsprogram- met i Trondheim var samlingen om

den hellige messe i Byneset Kirke, som stammer helt tilbake fra det tolvte år- hundre. Det var en eiendommelig for- nemmelse å tre inn i dette gudshus i erkjennelse av, at det nettopp er et gudshus også i nåtiden. Og det var med dyp takknemlighet til Den norske kirke og det lokale lutherske menig- hetsråd at norske katolikker på pile- grimsreise i 1980 samlet seg i denne gamle kirke for på samme måte som mennesker i hine dager å feire eucharis- tien. — Det var en slags fornemmelse av at man fikk skapt den rette konti- nuitet ved denne leilighet og man kjente, at det ikke alene dreiet seg om en historisk kontinuitet men at den absolutt også var religiøst betin- get. Her stod man på middelalderlig grunn og gjennom den latinske messes tidløse klanger rakte man i bokstave- ligste forstand hånden frem til den me- nighet som til daglig samles i dette gudshus. Vel vitende at nok er man formelt adskilt, men i virkeligheten så forenes man gjennom tiden og ordet. Her er det mennesker som rekker hver- andre hendene og her er det ordet om syndenes forlatelse som lyder. Her er

(Forts. s. 15)

Kristus er hos dem ved sin Hellige Ånd...

Olsokefestlighetene i Trondheim sto på mange måter i økumenikkens tegn. Man forstår historien om kong Olav Haraldsson som en felles arv på nasjonalt og religiøst grunnlag og man ønsker å dele disse felles verdier med hverandre så langt på vei. Det var derfor også et meget positivt innslag av gjensidig velvilje at man sto fast på at man ville feire søndagen den 27. juli 1980 sammen. Trondheims lutherske biskop Kristen Kyrre Bremer hadde sammen med sin domprost Tron Tronsen innbudt til felleskristen gudstjeneste, hvor også den norske kongefamilie var til stede. Det felleskirkelige preg ble riktig og pietetsfullt demonstrert ved at man bad pastor Per Braaten fra Metodistkirken om å lede skriftlesningene, mens biskop dr. Gerhard Schwenzer fra den romersk katolske kirke holdt festprekenen. — St. Olav bringer her biskop Schwenzers preken i sin helhet.

Mine brødre og søstre i Kristus!

Mange av våre samtidige holder av Jesus, men bryr seg ikke om kirken. Det å være personlig kristen og aktivt å delta i kirkens liv, det er for de fleste to ulike ting. Hvorledes reagerer kirken på denne kjensgjerning? Teksten vi nettopp hørte forteller om det: «Mester, vi så en mann som ikke er i følge med oss, drive ut onde ånder i ditt navn.»

Apostelen er rådløs. Han skjønner ingenting. Hvorledes kan et menneske holde seg til Jesus uten å slutte seg til hans følgesvenner?

For Johannes er det én og samme sak: å tro på Jesus det innebærer at man blir en av Jesu disipler. Jo bedre Johannes lærer Jesus å kjenne, desto mer vokser denne overbevisning. Har en sagt a, får en også si b. Den som vil

tale i Jesu navn, må tiltre disippelkretsen. For bare i dette fellesskap forstår man, hvem han egentlig er og hva han vil, slik at man en dag selv kan bli utsendt til å forkynne det glade budskap i Jesu navn.

Men så møter Johannes denne mannen. Han preker i Jesu navn og atpåtill helbreder han syke. Men mannen tenker overhode ikke på å slå lag med Jesu følgesvenner.

Her må det gjøres noe. Mannen må stanses øyeblikkelig. Om forsøket lykkes, vet vi ikke noe om. Evangelisten tier om det. Det er altså ikke viktig heller. Det som er bemerkelsesverdig er at man prøvde det. Viktig er det, fordi kirken mang en gang forsøkte det samme. Når kirken kom i en lignende situasjon, når den møtte et menneske eller en gruppe av mennesker

som talte om Jesus uten å slutte seg til den, reagerte den likedan som apostlene: først på et forsiktig vis: «Hør her,» — sa den — «det går ikke an. Dere har ikke lov til å tilrettelegge evangeliet på egen hånd. For Herren har overgitt oss budskapet og fullmakten. Dere har ingen legitimasjon dersom dere ikke slutter dere til oss.»

På en måte er det forståelig at kirken handler slik; for det er jo den som forvalter Jesu arv. Men kirken var ikke bestandig heldig med konsekvensene. For når den ikke nådde målet ved å overbevise motparten, forsøkte den det ofte med makt. «Jeg bærer hele ansvaret» — sa kirken. Og er man først overbevist om det gjør man selvfølgelig alt hva man kan for at Jesu ære ikke lider skade. Derfor utrettet kirken det den maktet — og somme tider eide den ganske stor makt. I dag bekjenner vi skamfullt at kirken feilet mang en gang. Intet har skadet Jesu navn mer enn slike forsøk på å holde forkynnelsen under kontroll. Vold avler vold. Framgangsmåten på den ene siden provoserte en tilsvarende holdning på den andre siden. Og slik kom det til de grusomme religionskrigene i kristendommens historie. Således ble den evangeliske kirke i Frankrike ryddet ut og like ubarmhjertig den katolske kirke i England — for bare å nevne eksempler fra fjerntliggende land.

Men slike forsøk er dømt til å mislykkes, fordi de strir mot Jesu bud: «Dere skal ikke hindre ham.»

Her står vi overfor en av de mange gåtefulle reaksjoner til Jesus som skaper hodebry for teologene: «Dere skal ikke hindre ham.» «Dere er mine disipler. Jeg sender dere, som Faderen har sendt meg — med det samme oppdrag, i den samme ånd, med den samme autoritet. Den som hører dere, hører meg. — Men allikevel sier jeg dere: «Dere skal ikke hindre en som handler i mitt navn uten å være i lag med dere.»

«Herre, det bør du forklare for oss»
— sier vi —, «for det er i høyeste grad uforståelig, ja til og med farlig. Dermed ødelegger du din kirke. Hva var så vår eksistensberettigelse, hvis enhver har lov til å påberope seg dette bud?»

Jesus ville svare: «Selvfølgelig regner jeg med at hver og én kan misbruke mitt navn. Men det er ikke deres bekymring. Til dere sier jeg: «Dere skal ikke hindre en som handler i mitt navn uten å være i følge med dere. For den som gjør en mektig gjerning i mitt navn, vil ikke så snart tale ondt om meg. Den som ikke er mot oss, er med oss. — Hvorfor lar dere ham ikke tale? Er det så viktig hvem som taler? Eller er det ikke enda viktigere at det overhode tales om meg, at det glade budskap blir forkynt, at mørkets makt trenges tilbake. Hvordan kan dere betrakte et menneske som fiende bare fordi det ikke slutter seg til dere? Den som handler i mitt navn, er da ikke *mot* dere? Han er *for* dere, selv om han ennå ikke er i følge med dere. Han er *for* dere, fordi han er *for meg*. Han handler jo i mitt navn. Han tror jo på meg. Derfor har han mer felles med dere enn det som skiller dere. Han er allerede på vei til det ene fellesskap. Tenk heller en gang på hvorfor han ikke slår seg i lag med dere. Det er ikke min feil. På meg tror han jo. Hva er skylden for at han går sin egen vei?»

Hvorfor er egentlig ikke alle troende protestanter, hvorfor er ikke alle katolikker, hvorfor hører de ikke alle til et eller annet felles-kirkesamfunn?

Når vi tenker over dette, må vi vokte oss for feilen vi gjorde i mange århundre i hvert vårt kirkesamfunn. Vi lette etter skylden hos de andre. Men vi må søke feilen i første rekke i vår egen kirke. «Hvorfor ser du flisen i din brors øye, men bjelken i ditt eget øye legger du ikke merke til?»

Bare den skylden jeg vedkjenner meg har jeg sjanse til å få skaffet ut av verden. Først når vi som kirke erkjenner skylden for kirkesplittelsen, er vi i stand til å se det gode hos motparten. Det er ikke nok å innrømme at også de er anstendige mennesker. Nei, de er kristne, fordi Kristus er hos dem ved sin Hellige Ånd.

Gåten i evangeliets beretning om demonutdriveren består i det at demone virkelig vek tilbake. Hvorledes kunne mannen virke et slikt under, uten at Gud selv var med ham, skjønt han ikke hørte til disippelkretsen?

Hvordan kan den lutherske kirke bestå i 450 år, hvorledes forklare troens og kjærlighetens under i denne kirke uten at Kristus, Herren, virker i den. Det er spørsmålet vi katolikker stiller oss i dag. Og en luthersk kristen — tror jeg — kan heller ikke unnvike spørsmålet: hvordan forklare det indre oppbrudd i den katolske kirke ved Det annet Vatikankonsil, uten at Jesus selv skjenker omvendelsens gave?

I dag, ved feiringen av 950 års-jubileet til ære for Hellig Olavs fall på Stiklestad er vi som kirkesamfunn samlet i felles bønn her i Nidarosdomen. Rikets og troens enhet var de idealer Olav Haraldsson ofret sitt liv for. Måtte Gud gi oss nåde så vi etter Hellig Olavs ønske og eksempel priser ham med samstemt røst.

Amen.

LOGINN

*Thað kom neisti og snerti
hjarta mitt
hann hitti og hann kveikti mér
til undruna logaði
henn glett i thessu kævandi lifi
sem slekkur allt.*

*Ég hitti thig Jesu
með smælinga thér við hlið
eg fann að ég
fann að ég findi thig.
Jesu ekki efrir langa bið.
Anna Maria Haldorsdottir.*

*(Oversettelse: FLAMMEN
Det kom en gnist og rørte
hjertet mitt,
den traff og flammert opp.
Til min undren brente den
og varmet glad.
Det kvelende liv,
som allting slukker.*

*Jeg traff deg Jesus
med den minste av dine små
ved din side.
Jeg kjente jeg fant deg Jesus —
uten å vente for lenge.)*

På Stiklestad

På valfart 1980.

Den 29. juli 1930 ble Olav Haraldsson drept på Stiklestad. Dette har ned gjennom tidene blitt fortalt fra munn til munn, fra mann til mann. Titt og ofte ble det også hvisket, at det var hendt mirakler. Morderen Tore Hund hadde blitt straffet med himmels hevn. Syke, lamme og blinde hadde fått deres helse igjen, og gang på gang lød det i trange tider såvel som når det gikk bra i land og rike, at med Olav Haraldssøns død på Stiklestad ble det nye Norge født. Fra Nidaros lød hymnen til Olavs ære: LUX ILLUXIT — om lyset som ble tentd og jagde mørket og hedendommen av landet. Hva man så enn mener å tro eller mener å vite, så har mennesker i århundrer stolt på at det som satte en lavine av begivenheter i gang i Norden egentlig ikke var styrt av egen kraft, men kom fra det høye. Man har vært overbevisst om, at mennesker på bestemte tidspunkter i historien har vært brukt til å utføre ting, store eller små, men ting som har vært til gagn for det samfunn som de har vært omgitt av. — Olav

Haraldsson satte begivenheter i gang i Norge, begivenheter som førte til at det vokste en nasjon, et folk opp. Og et folk som valte kristentroen som sin grunnvoll. Olav Haraldsson bekjente seg som kristen. Og ve den som setter dette i tvil, omenn de ytre former kan virke både groteske og brutale. Å være kristen betød for denne mann i første rekke å være rettferdig, selv om man kan tolke dette forskjellig til forskjellige tider.

Hvis det å anse kristenrett for en rettferdig sak, og hele denne anskuelse på et eller annet vis førte til at Norge ble til som både nasjon og kristen nasjon, så er det grunn til å takke Olav Haraldsson for hans innsats. Det er blant annet derfor, at moderne pilegrimer drar på Valfart til Stiklestad. Men det er også for å be denne mann som døde for 950 år siden om å be den frelser i hvis nærhet vi har lov til å tro han befinner seg, om å bevare alt godt for vårt land og vår kirke under hvilket navn den enn må synes å kunne bekjenne seg. Enhver som dro på valfart

ville takke og prise Hellig Olav for hans innsats for å slå fast, at rettferd og visdom bygger på troen på det evige livs beståen.

Den katolske valfartsprosesjon på Stiklestad var kanskje ikke den mest tallrike i valfartenes historie på dette sted, men den var i hvert fall rimelig. Og man kan med æren i behold si takk til de som hadde forstått at man på denne måte har en enestående sjanse tildels å forkynne Herrens ord, dels til å slå fast at i Kristi kirke er ingen herrer men alle er tjenere. At den kristne kirke er et fellesskap av mennesker som tror på det gode, et fellesskap av mennesker som rekker hendene ut mot hverandre fordi de tjener samme sak.

Om enn beskjedent av omfang, så beveget den katolske prosesjon seg ad landeveien mot Stiklestad, forbi Stiklestad kirke og opp på høyden hvor Olavskapellet er beliggende. Her feiret man messen, som man har gjort det gjennom mange år, her delte man minnene om helgenkongens død og her forsto man fremfor alt, at her hadde den katolske kirke i Norge noe som var helt dens eget, men som den med stor glede gjerne ville dele med andre.

Messen ble ledet av biskop Gerhard Schwenzer fra Trondheim assistert av biskoper og prester mange steder fra i Europa. Man så således biskop Verschuren fra Helsinki, biskop Brandenburg, Stockholm, prelat Ib Andersen som representerte biskop Hans Martensen fra København, som nettop feiret Olavsfestlighetene i Thorshavn på Færøyene. Ennvidere så man biskop Herman Wittler, Osnabrück, biskop Heinrich Theissing fra Schwerin og mange andre. Festprekenen ble holdt av pater Finn Thorn O.P., og han sa bl.a. følgende:

«Vi er samlet her i dag på Stiklestad for å se tilbake på 950 år av Guds rikes historie i Norge. Da Olav Haraldsson, vårt folks helgenkonge falt i slaget på Stiklestad den 29. juli 1030, skjedde det et vendepunkt i det norske folks liv. Et nytt

Norge tar sin begynnelse. Fra da av tar en egen norsk kirke hånd om kristningsverket i Norge... Fra året 1030 har det norske folk fått sin plass innenfor den universelle kristne kirke. Det er denne kristne arv i det norske folk vi i dag feirer jubileum for... Den historiske arv skal føres videre i den fremtid som ligger foran oss. Da melder spørsmålet seg: hvordan har vi forvaltet arven fra Olav den Helliges kristningsverk, og hvilken fremtid har den i det norske samfunn i dag?»

Pater Thorn gikk så tilbake i historien og pekte på forskjellige milepilarer helt fra 872 til 1905. Han konsentrerte seg videre omkring begivenhetene på Reformasjonstiden som direkte politisk betingede. På den annen side må vi erkjenne at vi i dag står i en helt annen kirkelig situasjon enn både i 1030 og i 1537. Pater Thorn fortsatte: «Selv om heller ikke vi kan se tilbake på 1537 med udelt glede, så kan vi se på det som da skjedde med forståelse. Også begivenheten omkring 1537 hører med i vår kristne historie, og er en del av den kristne arv, som vi skal føre videre...».

«Den nye situasjon, vi i dag står i,» fortsatte Thorn, «... kjennetegnes ved samtidig som vi feirer vårt 950 års jubileum feires det også 450 års jubileum for Augustana, og over for dette lutherske jubileum står den katolske kirke ikke avvisende.» — Videre het det: «Historien har ikke stått stille. Det som vi før har sett som et brudd, bruddet mellom katolisisme og lutherdom, er vi i dag i stand til å se som to forskjellige utformninger av den samme tro. Vi ser i dag at det som forener er viktigere og går dypere enn det som skiller.»

Finn Thorn stilte spørsmålet om hva det er som er så viktig på tross av det som skiller. Han svarte derhen: «Det er troen på Jesus Kristus død og oppstanden til vår frelse. Vi er ett i en felles fortapthet, ute av stand til å frelse oss selv. Vår frelse får vi utelukkende gjennom troen på vår korsfestede og oppstandne Herre og frelser. Denne tro har alle kristne felles, som en tro på Evangeliet, det glade budskap.»

Pater Thorn kom derefter inn på, at det kristne syn på mennesket som en kostelig skatt i denne verden og som sådan ikke mindre i oppstandelsens rike er ved å gå fullkommen tapt i moderne tid. Det er derfor i denne situasjon at den kristne kirkes kamp for å fremme Guds rikes verk i det norske folk settes på en ny prøve. Han ga videre uttrykk for at ingen av de bestående kirker i Norge alene kan gi ut-

trykk for Guds rikes nådegaver: «Det kan vi ved på én gang både være forskjellig og samlet. Samlet om vår felles Herre, han som er troens opphav og fullender.» Det ble videre pekt på, at det som positivt kunne gjøres for å samle den kristne kirke i Norge var samlingen på et indre åndens plan, en troens enhet i et ytre mangfold, og hvis man forstår dette rett, så kan nederlag vendes til seier for Kristi skyld. Men så må man også lære å forstå: «... at da må den katolske kirke bli tatt alvorlig som evangelisk samtalepartner i kirkenes samling om Herren Kristus. Det var den som første gang forkynte Evangeliet i Norge, det er det vi feirer jubileum for...». Thorn sluttet slik: «Hvis vi på denne måte kan frigjøre oss fra våre konfesjonelle fordommer og åpne oss for en ny troens enhet på tvers av våre konfesjonelle grenser, da kan vi ikke bare glede oss over de 950 år vi ser tilbake på, men da kan vi også gå fremtiden imøte i tro og håp, fordi vår fremtid er i Jesu Kristi hender. I en levende tro på ham, som frelser oss fra vår fortapthet har vårt jubileum sitt rike innhold og mening.»

Det var med litt vemod man en times tid senere passerte Stiklestad kirke, hvor Den norske kirke og Svenska Kyrkan i fellesskap holdt deres olsokgudstjeneste under ledelse av biskop Kristen Kyrre Bremer, Trondheim og Erkebiskop Olof Sundby, Uppsala. Man spurte uvilkarlig seg selv: «Jamen kunne man da ikke ha gjort det sammen?»

Svend Aage Rasmussen.

KONSERT

Guttekoret Petites Chanteurs du Mistral.

Norsk Folkemuseum — Kirkesamlingene på Bygdøy den 10. september klokken 18.00.

Arr.: St. Halvard-Guttene.

OLSOK 1930

Katolikkenes pontifikalmesse i St. Olavs kirke søndag formiddag fikk et høytidelig forløp. Kirken var pyntet til fest. Alter og kor var herlig smykket med sommerens skjønneste roser og en rekke lys og guirlander og kulørte bånd var opphengt i kirken.

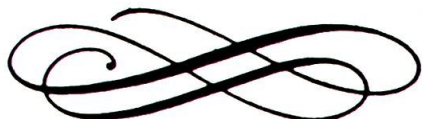
Kl. 10.30 begav den høytidelige prosesjon seg fra prestegården og inn i kirken. I denne deltok biskop Offerdahl, Norge, biskop Müller, Sverige og biskop Brems, Danmark. Biskop Offerdahl var iført rødt messehagel med mitra og krumstav. Biskopen assistertes av sogneprest Riesterer. Videre deltok pastorene Irgens, van der Velden og Borsboom, dominikanerpatriene Lutz og Vanneufville. Ved inngangen ble prosesjonen mottatt av sogneprest Krijn.

Til orglets toner beveget prosesjonen seg gjennom kirkens midtgang, knelte for alteret og tok plass langs korets side. Pontifikalmessen, eller den biskopelige messe ble lest av biskop Offerdahl.

Sogneprest van der Veldens preken var viet Olav den hellige og hans store betydning for vårt folk. Han omtalte med beklagelse at Norge hadde sviktet Olavs hellige kirke. Men hva hellig Olav tidligere hadde utrettet ved sin martyrdød, kan han ennå oppnå ved sin forbønn. Vår oppgave å gjenreise hans kirke er stor, men ikke for stor; for vår sak er Guds sak, og de veier vi går er Kristi veier.

Etter preken foregikk den høytidelige del av pontifikalmessen med veksling mellom altertjeneste og kor, inntil den lille sølvklokken påbød stillhet. Alt konsentrertes om gudstjenesten.

Kirken var fylt til trengsel av de mange pilegrimer som skal være med i valfarten til Stiklestad Olsokdagen. Blant de tilstedeværende sås blant annet fru Sigrid Undset og fru minister Irgens.

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØN

Glads vei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

Ungdomsmarsjen

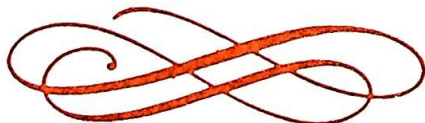
En valfart er vel en valfart. Slik resonner- te mange unge, når talen kom på Stiklestad. Valfart er noe man driver med til fots, og de unge hadde tatt dette ad notam. Unge Norske Katolikkers Forbund hadde innbudt til fottur fra Trondheim til Stiklestad med leir underveis og mange ungdommer fra hele Skandinavia hadde reflektert på denne inn- bydelse. Blant deltakerne var det også en representant for den islandske katolske ung- dom. Det var Anna Maria Haldorsdottir fra Reykjavik, som hadde avbrudt sin sommer- ferie hos en moster i Lund i Sverige for å være med på fotturen til Stiklestad.

Anna Maria er 17 år og teller nettopp nå på fingrene om hun skal gå ut i arbeidslivet eller fortsette på skolen. — Hun sier til St. Olav at hun var glad for den måte hun som eneste islending ble mottatt på, og at hun faktisk v a r kommet til Norge for å vandre til St. Olav's ære. Hun synes at det var fint at denne gruppe av ungdommer kunne holde så godt sammen, en ting hun i særlig grad noterte, fordi hun er interessert i kontakt med mennesker. Anna Maria forteller videre at det var litt av en opplevelse at hun første gang var med til å be Fader Vår mens man tok hverandre i hendene. Det var en helt ny ting for henne, og hun ville bli meget glad om hun et eller annet sted kunne finne noen men- nesker som legger like stor vekt på brødre- og søskenlaget.

Anne Maria er forøvrig veldig opptatt av befolkningsspørsmål i verden og da i særlig grad problemet med sul- ten. Hun synes at nettopp dette blir det altfor lite snakket og drøftet om. Folk snakker så mye om Mor Terese og de priser det hun gjør, men man vil ikke prøve å følge hennes eksempel, men prøver hele tiden å dra seg unna og skjule seg.

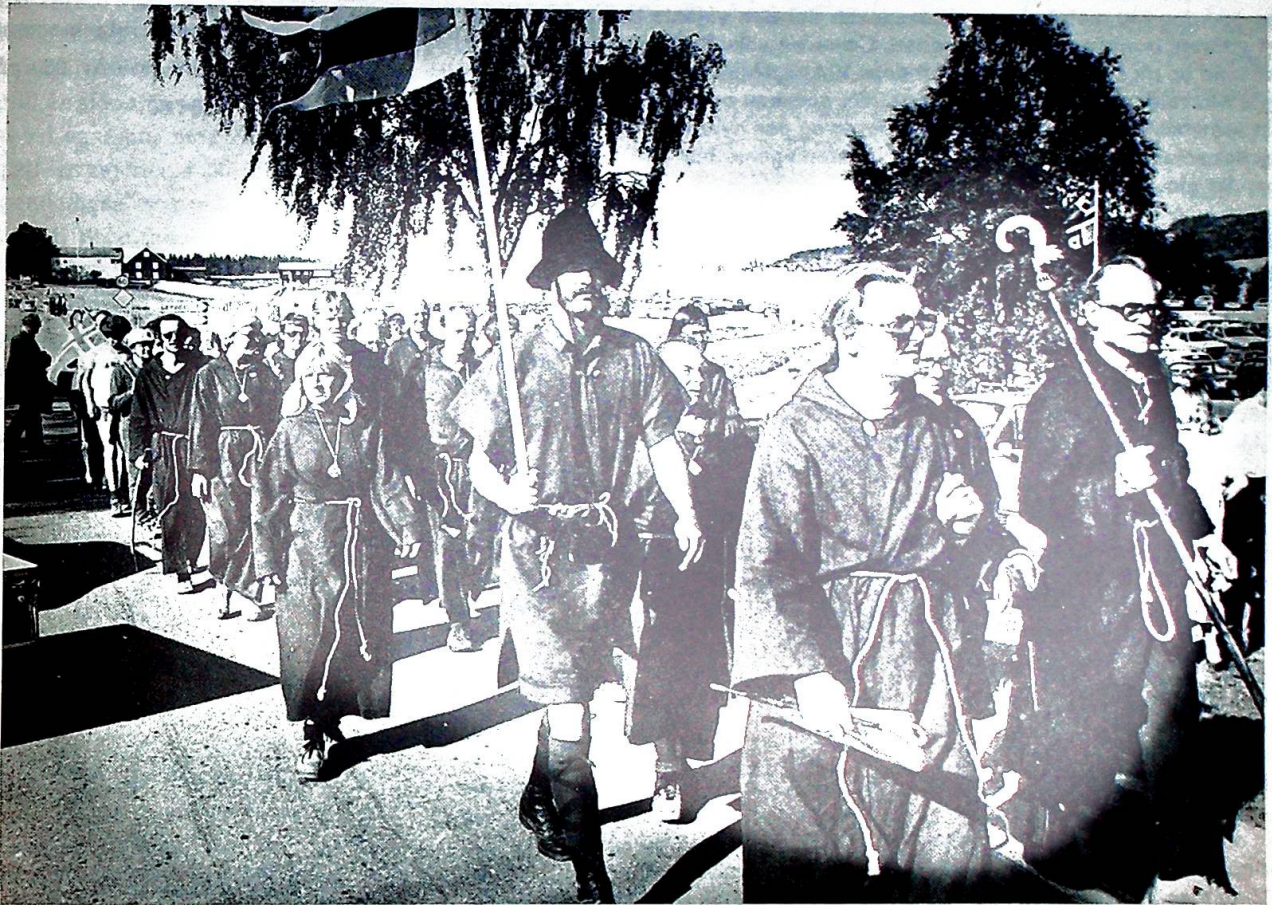
Anna Maria Haldorsdottir sier til sist at hun vil si mange takk til han som bad bønnen for alle som heter Olav: «— Jeg sender ham mine varm- este hilsener.»

Den katolske menighet på Island er svært liten men meget entusiastisk. Det finnes kirker eller kapell flere steder på Sagaøya og mange steder er legfolket meget aktivt. — Legmannsforeningen i Reykjavik tar seg av mange oppgaver, med formannen Torfi Olafsson og sr. Hildegard i spissen.

Hvis norske katolikker hadde «fornemmet» hva det ville si å være pilegrim «så småningom» så hadde svenske lutherske med- kristne opplevd det på deres egen kropp. En ikke ubetydelig skare, hovedsakelig fra Svenska Kyrkan, fra mange steder i Sverige, hadde påtatt seg den oppgave i virkelig- heten å etterleve pilegrimens hverdag. I tre uker hadde man vandret ad de gamle pilegrims- veier opp igjennom hele Sverige iført de gamle gråbrune pilegrims- drakter med snor omkring livet. Menn og kvinner, unge og gamle vandret man side om side i ste- kende sol og i silende regn for å nå Nidarosdomen og overrekke bispem pilegrimsstaven og pile- grimsdokumentet. Det var et me- get høytidelig øyeblikk da pile- grims-skaren fulgt av hundrer av mennesker med fakler i hendene toget inn i Trondheim by. Ikke alene et bilde på, men en demon- strasjon av mennesket i historiens lys og på felles trobakgrunn med Kristus som sentrum. — Biskop Kyrre Bremer mottok pilegrims- skaren i Domkirkens kor, hvor- etter det høytidelige kompletori- um lød under den gamle kirkes hvelvinger. — Det var kanskje med noe bevende røst man sang med på denne herlige kirkens aftensang som trass i å ha vært gjemt bort av skam og misforstå- elser i nutiden ser ut til å ha sin forenede karakter. Bibelen kan alle være med til å samles om, herav utspringer den felles kilde, om enn den kan synes å løpe i forskjellig retning: «Herre nå lar du din tjener fare i fred etter ditt ord!» —

Nunc dimittis servum tuum Domine...

Svenske pilegrimer på vandring ad de gamle pilegrimsveier.

Ta, Herre all min frihet, ta imot min hukommelse, min forstand og hele min vilje. Alt jeg eier og har, har du gitt meg. Alt gir jeg deg tilbake og overgir meg helt til din viljes styrelse. Gi meg bare din kjærlighet og din nåde, og jeg er rik nok og krever ikke mer. Amen.

ST. OLAV I ROMA

Så mange nordmenn er de senere år blitt hjemmekjent i Roma. Men hvor mange av dem vet at ved Romas eldgamle hovedgate, i dag kalt VIA DEL CORSO, møter vi vår norske helgen-konge REX PERPETUUS NORVEGIAE, «Norges evige konge» — ved hans alter i et kapell i kirken S. CARLO AL CORSO. Før vi møtes med hans alter, bare noen ord om kirkens beliggenhet og skikkelse idag.

Vi står på Mars-feltet (CAMPO MARZIO) i Romas nordligste region. Vi ser oss omkring i et mektig historisk landskap der den ukjente helgenkonge fra det ytterste nord trer fram på scenen. Corso'en som S. Carlo orienterer seg mot med en rik søylefasade, er oldtidens VIA FLAMINIA, en av de store stenlagte riksveier som bandt det enorme rike sammen og rettet det fra Roma ut mot provinsene. Også under middelalderen og den nyere tid forble Corso'ens løp det samme. Via Flaminias romerske stenlegeme bar den tidløse Corso, som det gjør det den dag idag.

Der nu S. Carlo hever seg over den monumentale gate, lå under romersk keisertid et hellig område viet en rekke statslige og religiøse institusjoner. Her lå det keiserlige USTRINUM (krematorium) hvor den døde keiser ble brent. En ørn svang seg ut fra likbålet og bar den konsekrede verdenshersker opp til hans aner i de himmelske sfærer. Augustus, Tiberius, Claudius og andre keisere skiltes her i et flammehav fra sin timelige tilværelse. Ennu idag reiser seg Augustus veldige gravrotunde på den hellige mark. Og like opp mot mausoléet står Augustus' skjønne fredsmonument (ARA PACIS AUGUSTEA) som ble flyttet hit etter de siste avsluttende utgravninger i 1930-årene; opprinnelig stod det ved Corso'en i nøyaktig samme posisjon som S. Carlo. Reist ble monumentet i årene 13 til 9 f.Kr. etter at verdensfreden, PAX ROMANA var etablert og keiseren vendt tilbake til Roma. Den lykkestemning som nu etter evige krigsherjinger bredte seg i riket slår ut i Ara Pacis' marmorpryd som viser all-naturens mirakuløse oppblomstring under den nye fredsyrstes berøring. Det er med en egen høytid man vandrer mellom disse verdenshistoriske stener. Ta dine sko av! Du står på hellig grunn!

Corso'en, Via Flaminia, ligger fast forankret i sin romerske brolegning. Men bygningene som omfatter den, har skiftet med de skiftende tider. Særlig viktig ble her «Det lombardiske broderskap» (La Confraternità dei Lombardi) som etablerte sitt faste sete for sine lokale milanesiske helgener, S. Ambrogio og S. Carlo Borromeo, der S. Carlo idag reiser seg. Kirken er viet til de to nevnte helgener, men går idag under navn av S. Carlo al Corso. Det dreier seg om et typisk romersk barokk-anlegg, påbegynt i 1612 og avsluttet i 1672. Den prektige kuppel er en av Roms mektigste, et verk av Pietro di Cortona.

Vi går inn i kirken. Den strekker seg med sine 3 skib over store mål, lengden er 72 m. Overallt er vegger og hvelv overtrukket av farvet dekor, av marmor og forgylt stukk, av fresker og inkrustasjon, alt sammen i tidens pompøse stil. Spesielt fremhever vi bare Marattas maleri over høyalteret av kirkens to milanesiske helgener. Vi har et annet mål for vår vandring: kapellet med alteret for vår helgenkonge som åpner seg lyst og rommelig ut fra kirkens venstre sideskib. Sentralt i kapellet står det monumentale alterbilde av kongen malt av den polske maler Pius Welonski i 1892. Det er mot dette bilde våre betraktninger i denne artikkel sikter.

Underlig nok er det som om Olavskapellet idag er gått i glemmeboken og her er stadig fare for at Hellig-Olav kan miste sitt romerske alter. Kapellet slumrer i en Tornerose-søvn og må vekkes til nytt liv. Nordmenn i og utenfor Roma har derfor villet slå et slag for å redde dette høy-interessante, bevegende og engasjerende Olavskapell i den enestående posisjon ved Corso'en midt i hjertet av Roma. Kapellet trenger en fullstendig istandsettelse, spesielt freskodekorasjonen på fondveggen har tatt skade av vann-infiltrasjon, og Welonski's store Olavs-bilde må renses og ferniseres. En teknisk konservator fra det berømte INSTITUTO CENTRALE DI RESTAURO i Roma har påtatt seg å utføre hele restaureringsarbeidet for en sum tilsvarende 30 000 norske kroner. Arbeidet forutsettes fullført innen utgangen av september i inneværende år, slik at kapellet kan gjeninnvies i oktober.

Kapellet ville neppe ha bestått idag som selvstendig Olavskapell, hvis ikke vår «store romerinne», den nylig avdøde Cis Rieber Mohn, hadde viet det sin varme interesse og stadig gått til handlekraftige inngrep for saken — slik hun alltid var rede til det når det dreiet seg om fellesnorske anliggender i Den evige stad. Ved en gave til Olavskapellet æres også hennes minne. (Giro 7401.20.43000 DnC.)

H. P. L'Orange

St. Olav's ekspedisjon ber alle som ikke har betalt abonnement for 1980 om å innbetale kr. 85,- på girokonto 2 04 64 80.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

**Leverandør til de fleste
katolske institusjoner
i Norge**

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

Ved pastor Ivar Hansteen Knudsens begravelse

Porsgrunn, 13. august 1980.

Mitt første møte med Ivar Hansteen Knudsen, eller Don Ivar som vi gjerne kalte ham, var 17. mai 1940, altså for over 40 år siden. Det var i Rom, på den norske Legasjon, med inntrykket av 9. april-invasjonen i Norge hengende knugende også over oss som levte i utlendighet. Stud.theol Lars Messel var den andre av de to unge seminarister som skulle bli katolske prester i Norge. Dette var mitt første eiendommelige møte med norsk katolisisme. Som vel forstås, ble det ikke det siste.

Det var en gløgg, munter, intelligent og ærgjerrig ung student vi norske i Rom møtte og lærte å sette meget stor pris på; han var også from og fremfor alt godhjertet og hjelpsom, alltid hjelpsom og omtenkstom, én vi kunne stole på.

De obligatoriske studieår tok han med lange og bestemte skritt etterfulgt av prestevielse, lisentiat- og doktorgrad, og så en ikke ubetydelig post i det pavelige Stats-sekretariat. En karriere med meget lovende utsikter kunne det ha blitt. Allikevel snudde han alt dette ryggen så snart det etter krigens slutt igjen var blitt mulig å reise nordover og biskop Mangers in-vitt til virke herhjemme var kommet ham i hende. Våre to parhester, som hadde fulgtes ad gjennom de lange krigsår møttes i Norge. Biskopen som kjente sin mann, gav Don Ivar en lang rekke verv; der lå nok en fremtidig overanstrengelse innebygget i dette mangeslungne press. Samtidig var det et stort antall mennesker som banket på hans dør, som søkte veiledning, undervisning, opplysning, råd, hjelp, et villig øre, forståelse for spesielle medmenneskelige behov osv. Ett av hans mange verv var stillingen som ungdomsprest. I de årene var hans kontor et gjennomgangssted for alle som var med i denne sektor, og det var mange, og alle var velkomne. Det hendte at det skortet på penger: da ble Don Ivar

blodgiver og ga pengene til oss som drev med ungdomsarbeide og f.eks. skulle ha frimerker til forsendelse av «Katolsk Ungdom» (eller IGNIS som bladet het dengang). Han redigerte «St. Olav» gjennom en årrekke og klarte på siden av det hele å stå for utgivelsen av den Katolske Messebok, et kjempeløft i seg selv. Som bispedømmets sekretær gjennom nesten 20 år hadde han et stille og lite siktbart slit som nødvendigvis må ha tæret sterkt på hans krefter, ja på hans sunnhetstilstand overhodet. Vi vet at den omsider ble brutt, for aldri siden å bli restituert. Da han kunne feire sitt 25-års preste-jubileum i 1967 var hans gode år som prest, som strevsom arbeider i Herrens vingård, stort sett over. Men ikke hans godhet, ikke hans medmenneskelighet og hjelpsomhet; alt dette bevarte han til siste slutt.

Det ble en lang skumring som han bar med tålmodighet og forbausende optimisme. For han bevarte sine dype tro, sin kjærlighet til Gud, og sin kjærlighet til Kirken. Trist at han måtte være dens hjelp foruten da døden uventet banket på. Ja, ikke så få prester som har hjulpet andre til å dø, må selv unnvære slik hjelp.

Så vil vi da i denne messe og i de ritualer som følger gå i inderlig forbønn for ham. Et stort trekk ved vår tro, er jo nettopp dette at vi dypt føler, ja vet med en indre visshet, at vi kan hjelpe de avdøde og dét lenge etter at de har trukket sitt siste åndedrett.

Måtte Don Ivar gå inn til sin Herres glede for der å møte igjen sine egne kjære, foreldre, pårørende, venner, kolleger og alle dem han har vært god mot og beriket gjennom sitt prestelige virke og som med Kirkens ord

«sover i fredens søvn».

JOHN W. GRAN
Biskop

Fra Bispedømmet

Det meddeles herved at:

1. *Pater Johan Castricum O.F.M.* er oppnevnt til sidestillet Generalvikar for Oslo Katolske Bispedømme fra og med 1. september i år. Hans kontortid i bispegården, Akersveien 5, blir inntil videre fra kl. 9.30—12.30.

Generalvikar F. J. Fishedick fortsetter som økonomisk administrator.

Ved den ene generalvikars sykdom og/eller fravær, vil han erstattes av den annen, spesielt når bispekopen selv ikke er tilstede.

2. *Pater Aelred Squire, O.P.* slutter 1. oktober som sogneprest for Maria Menighet på Lillehammer. Han har bestemt å tre inn i et benediktinerkloster i USA.
3. *Pastor Gerard Vranken* er fra og med 10. oktober utnevnt til Stiftskapellan med bolig i Akersveien 5, Oslo 1.
4. *Pater Ellert Dahl, O.P.* er blitt betrodd stillingen som studiefors­tander for Dominikanernes Toulouse-provins, foreløbig for ett år.
5. *Pater Albert Raulin, O.P.* vil vende tilbake for godt til St. Dominikus kloster i Oslo ca. 1. oktober.
6. En fjerde Oblat-pater: *Michael Bradley O.M.I.* er kommet fra USA for å virke som prest i O.K.B. Hans adresse er: Dronningensgate 8, 4000 Stavanger.

Oslo, 19. august 1980.

JOHN W. GRAN
Biskop

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sond.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Frans'skanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83</i>	8.35	11.00	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71</i>	9.00	11.00	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21</i>	9.00	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>		10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke, lörd.:</i>	18.30	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sond.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke, lörd.:</i>	19.00	—	—
Christiesgt. 16, tlf. 83 20 10	sond.: 11.00	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i>	sond.: 9.30	—	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke, lörd.:</i>	18.00	—	—
Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	sond.: 8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438</i>	9.00	11.00	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168</i>	9.00	10.45	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke, lörd.:</i>	18.00	—	—
Torvgt. 113, tlf. 23 751	sond.: 11.00	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 23 195</i>		11.00	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381</i>	9.00	11.00	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225</i>	18.00	11.00	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken, lörd.:</i>	18.00	—	—
Wedemannsgate 3 A, tlf. 52 550	sond.: 10.00	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnuss kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85</i>	9.30	11.15	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038</i>	—	17.00	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793</i>	lörd.: 18.00	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke, Nyeveien 17, tlf. 53 77 35</i>	8.30	10.45	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	19.00	—	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke, lörd.:</i>	17.00	—	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	sond.: 8.30	11.00	—
	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke, Sandefordsgt. 1, tlf. 11 949</i>		11.00	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell Finne, tlf. 12 510</i>		Efter avtale	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2</i>	8.45	11.00	—
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214	19.00	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779</i>		11.00	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>		11.00	—
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467</i>		11.00	—
ALESUND: <i>Vår Frue kirke, lörd.:</i>	17.00	—	—
Nørvesund, tlf. 37 558	sond.: 8.30	11.00	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: 18.00	11.00	—
<i>St. Elisabethsøstrene, Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487</i>	sond.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783</i>	8.15	10.30	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447</i>	19.00	11.00	—
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke, lörd.:</i>	15.00	—	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	sond.: 10.30	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken, Håreksgt. 82</i>		18.30	—
SELFORS: <i>Vår Frelser's kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072</i>		Efter avtale	—

**GUDSTJENESTENE I TRONDHEIM
KL. 9.00 OG 11.00 SØNDAGER.**

Vatikanradioens utsendelser på NORSK/dansk er hver mandag klokken 20.15 norsk sommertid og høres best på 31 og 25 m kortbølge eller 9645 henholdsvis 11715 kz.

Sr. Ida Johnson døde den 5. august etter 55 års trofast klosterliv. Det som preget hennes liv var hennes klippefaste kjærlighet til Kirken og til klosterlivet. Hun levde og døde i smerte over Kirkens splittelse og hun ga seg selv i livet og i døden for Kirkens enhet.

Søstrene på Lunden.

Her er noen boktitler som kanskje kan interessere utover høsten:

Jones, Wainwright, Yarnold: The Study of Liturgy, kr. 130,25.

Daniélou: Bible et Liturgie, kr. 55,—.

Ouspensky: Theology of the Icon, kr. 61,50.

Archimandrite Sophrony: The Monk of Mount Athos,

Staretz Silouan 1866—1938, kr. 19,40.

Jean Vanier: Growth and Community, kr. 51,50.

Johannes Tauler: Predigten Band I-II, kr. 135,75.

Kleine Philokalie, kr. 34,—.

Catarina von Siena: Meditative Gebete, kr. 62,85.

Aegedius von Assisi: Die Weisheit des Einfachen, kr. 37,60.

Sandvoss: Aurelius Augustinus, kr. 21,20.

Maier: Kirche und Demokratie, kr. 24,85.

Carrettos siste bok oversatt til tysk:

In deiner Stadt ist deine Wüste, kr. 64,—.

Carretto: Wo der Dornbusch brennt, kr. 67,70.

Carretto: Gott ist unterwegs zu uns, kr. 24,85.

Catharina Broomé: Bibelguide Gamla testamentets böcker, kr. 56,—.

Catharina Broomé: Den katolske kirke i dag, kr. 33,—.

Stinissen: En bok om kristen djupmeditasjon, kr. 76,—.

JESUS — enkle betraktninger over Frelserens skikkelse skrevet av en munk fra østkirken, kr. 40,—.

FRA OG MED 4. SEPTEMBER HOLDER BOKHANDELEN APENT

TIL KL. 18 HVER TORSDAG

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

Torsdag 9—18.

Vår kjære
**SØSTER LOUISE-JOSEPH
SCHULTEJANN**

døde i Halden, den 8. august 1980, i en alder av 79 år, etter 55 års klosterliv. Vi anbefaler vår med-søster til de troendes forbønn.

ST. JOSEPHSØSTRENE

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1

Telefon

(02) 33 36 24

33 55 25

Telegr.adr.:

Rustfriknut

LITURGISK KALENDER

SEPTEMBER

1. Ferial. 1. Kor. 2, 1-5. Luk. 4, 16-30.
2. Ferial. 1. Kor. 2, 10 b-16. Luk. 4, 31-37.
3. Gregor den store, pave og kirkelærer. 1. Kor. 3, 1-9. Luk. 4, 38-44.
4. Ferial. 1. Kor. 3, 18-23. Luk. 5, I-II.
5. Ferial. 1. Kor. 4, 1-5. Luk. 5, 33-39.
6. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Kor. 4, 9-15. Luk. 6, 1-5.
7. 23. alm. søndag. Visd. 9, 13-19 (Gr. 13-18 b). Filem. 9 b-10. 12-17. Luk. 14, 25-33. (I Trondheim stift: vigselssdag for domkirken.)
8. Jomfru Marias fødsel. Mika 5, 2-5a eller Rom. 8, 28-30. Mt. 1, 1-16. 18-23 (eller i8-23).
9. Ferial. 1. Kor. 6, I-II. Luk. 6, 12-19.
10. Ferial. 1. Kor. 7, 25-31. Luk. 6, 20-26.
11. Ferial. 1. Kor. 8, 1b-7. 11-13. Luk. 6, 27-38.
12. Ferial. 1. Kor. 9, 16-19. 22b-27. Luk. 6, 39-42.
13. Johannes Krysostomos, biskop og kirkelærer. 1. Kor. 10, 14-22a. (Gr. 10-22). Luk. 6, 43-49.
14. Korsets opphøyelse. 4. Mos. 21, 4-9. Filip 2, 6-11. Joh. 3, 13-17.
15. Marias syv smerter. Hebr. 5, 7-9. Joh. 19, 25-27 eller 2, 33-35.
16. Kornelius, prest og Kyprianus, biskop, martyrer. 1. Kor. 12, 12-14. 27-31a. Luk. 7, 11-17.
17. Ferial eller Robert Bellarmin, biskop og kirkelærer. 1. Kor. 12, 31—13, 13. Luk. 7, 31-35.
18. Ferial. 1. Kor. 15, I-II. Luk. 7, 36-50.
19. Ferial eller Januarius, biskop og martyr. 1. Kor. 15, 12-20. Luk. 8, 1-3.
20. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Kor. 15, 33-37. 42-49. Luk. 8, 4-15.
21. 25. alm. søndag. Amos 8, 4-7. Luk. 16, 1-13 (eller 10-13). (Matteus feires ikke.)
22. Ferial. Ordspr. 3, 27-34. Luk. 8, 16-18.
23. Ferial. Ordspr. 21, 1-6. 10-13. Luk. 8, 19-21.
24. Ferial. Ordspr. 30, 5-9. Luk. 9, 1-6.
25. Ferial. Predik. 1, 2-11. Luk. 9, 7-9.
26. Ferial eller Kosmos og Damian, martyrer. Predik. 3, 1-11. Luk. 9, 18-22.
27. Vincent av Paul, prest. Predik. 11, 9-12.8. Luk. 9, 44b-45 (Gr. 43b-45).
28. 26. alm. søndag. Amos 6, 1a, 4-7. 1. Tim. 6, 11-16. Luk. 16, 19-31. Årsdagen for døden til pave Paul I. (1978). (Wenceslavs, martyr feires ikke.)

forts. fra s. 5.

man på virkelig folkelig grunn, for her lyder hjertets tale medmennesker imellom.

Pater Olav Müller, den katolske sogneprest i Trondheim var celebrant og preket tillike om den hellige Olav. Her kom det igjen frem at nok kan det tales om en historisk tradisjon med avgjort verdi, men selvom det kanskje er en ytterst subjektiv betraktning, så er det mye som taler for at man også kan se hele Olavstradisjonen i et helt evangelisk lys. Og dette evangeliske lys er noe som er felles for enhver som tror.

Så gikk man da til Herrens bord og sikkert er det at mangen altergjest på den dag fornemmet at her sto slektsledd på slektsledd ved siden av hverandre, og som med en munn lød det: «Herre jeg er ikke verdig at du går inn under mitt tak, men si bare et ord så blir min sjel helbredet.»

Hvis man kan påstå at den katolske messe i Byneset kirke bar preg av ekte folkelighet, så må det sikkert sies det samme om det som fulgte etter. Sjelen skal mettes, men det skal legemet også. Derfor samlet man seg etter Gudstjenesten utenfor kirkegården som sikkert mangen en god kristen mann eller kvinne i tidens løp har gjort det med den medbragte mat og omkring det medmenneskelige fellesskap i latter og samtale.

S. R.

THRONSEN & CO.

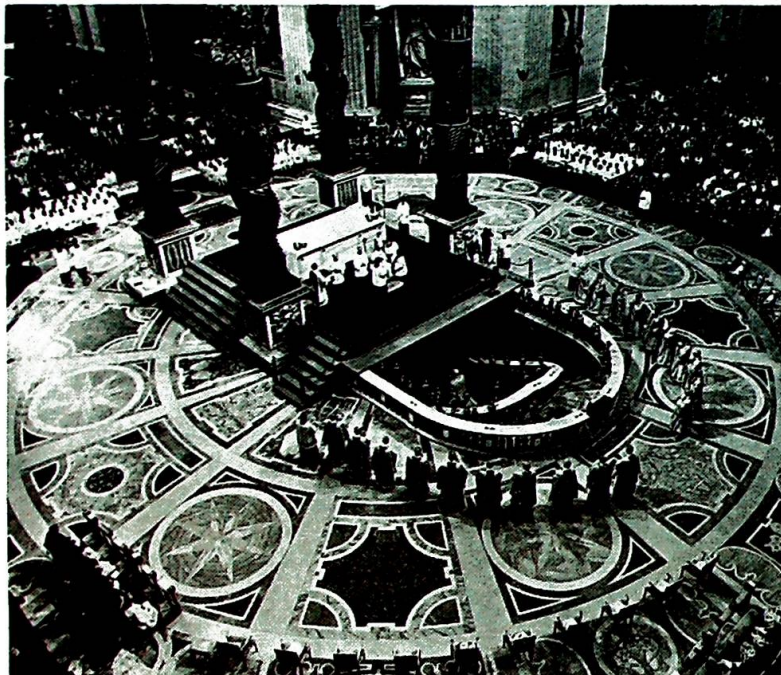
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

Paven inviterer kristne familier til Roma

Den 15. august holdt Pave Johannes Paul en tale hvor han sa dette:

«Jeg inviterer representanter for familier fra hele Kirken til å komme til Rom søndag 12. oktober for på den dag å møte Apostelen Peters efterfølger og synodefedrene.

På denne måte vil de, som kan delta, på åndelig vis manifestere her alle Kirkens familier forenet i tro og kjærlighet.»

En høytidelig pontifikalmesse vil bli feiret den dag på Petersplassen klokken 10 (man bør innfinne seg senest en time før).

Slik lyder, kjære troende, den beskjed som i disse dager er innløpt fra Roma til alle Kirkens bispedømmer.

I våre små forhold er det knapt realistisk å ville arrangere en felles pilgrimsferd.

O.K.B. vil imidlertid gjerne bistå dem som individuelt måtte ønske å reise til Roma, eller som tilfeldigvis vil være der på angjeldende søndag, med billetter til messen.

Vennligst skriv herom til Oslo Katolske Bispedømme, Akersveien 5, Oslo 1.

Jeg gjør oppmerksom på at forskjellige rabattordninger eksisterer til Rom, også charterreiser, slik at det lønner seg å kontakte et reisebyrå snarest.

Med vennlig hilsen
i Herren

JOHN W. GRAN
Biskop

ST. OLAV

Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Chr. Boe Astrup
Ester Mikalsen
Marit Plagestad

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best tors-
dager kl. 9—10, tlf. 20 27 35
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller
gjennom postkontorene).
Kr. 85,— pr. år.
For halvår kr. 45,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 100,— pr. år.
Annonser 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480